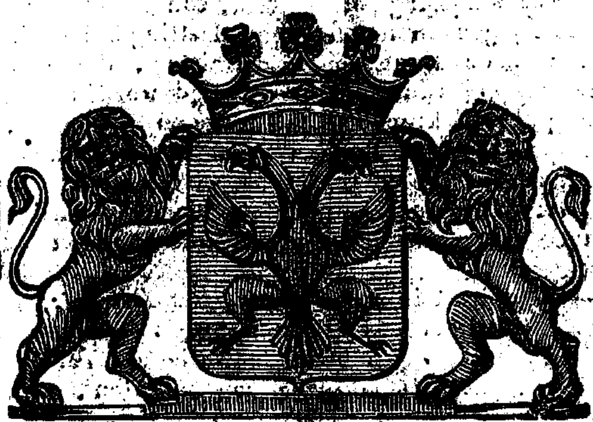
A°. 1848. N°. 118.





ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 8 JUNI.

De prijs der Advertentiën is, van *één* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

BERIGT.

Aan heeren Notarissen, Boekverkoopers en andere adverteerders in de Arnhemsche Courant wordt bij dezen kennis gegeven, dat zij hunne advertentiën tevens in het Bijblad tot de Arnhemsche Courant kunnen doen overnemen en op die overneming een rabat van vijftig ten honderd zullen genieten. Op dezelfde wijze kunnen zij, die Advertentiën in het Bijblad hebben geplaatst, die in de Arnhemsche Courant tegen hetzelfde rabat doen overnemen.

Aanprijzingen van boek- en kunstwerken, uitvindingen enz. (zoogenaamde reclames) zullen voortaan onder de rubriek Ingezonden Stukken worden opgenomen tot den prijs van 2½ cent per regel. Op verzoeken tot aanprijzing gerigt aan de redactie zal geen acht worden geslagen. De redactie zal echter voortgaan onder de rubriek Letternieuws van de haar toegezonden boekwerken verslag te geven.

Een nieuw bewijs tegen de autokratie in de koloniën.

De heer KRUSEMAN heeft eene brochure uitgegeven over zijn ontslag als directeur-generaal van finantiën in Neerlands Indië, welke brochure wij reeds vroeger in ons *Bijblad* vermeld hebben. Bij dat ontslag was verklaard, »dat de gedragslijn, door dien »heer sedert zijne terugkomst in Indië »gevolgd, de *onvoorwaardelijke afkeu*»*ring* des Konings had verdiend," dewijl zij strijdig was geweest »met de »aangenomene beginselen van kolo»niaal bestuur, met de algemeene »pligten, welke de koloniale ambte»naren, ten opzigte van dat stelsel, »te vervullen hebben en de verhou»ding, waarin zij tegenover de rege»ring zijn geplaatst." De minister van koloniën, de heer BAUD, door den ontslagene naar de handelingen gevraagd, welke hem zulk eene krenking deden ondergaan, voerde ongehoorzaamheid en gebrek aan ondergeschiktheid aan. In de door den heer KRUSEMAN bekend gemaakte briefwisseling tusschen hem met den heer BAUD, worden daarvoor geenerlei bepaalde feiten aangevoerd, maar bepaalt alles zich tot algemeene bewoordingen en de verklaring, dat de minister »onder de koloniale ambtena»ren niets wil dulden, dat naar zoo»genaamde *oppositie* zweemt."

Waarin bestond die *oppositie*? Naar hetgeen uit de brochure blijkt voornamelijk hierin, dat de heer KRUSEMAN zich in brieven aan den Koning over verscheidene maatregelen van den minister van koloniën en het koloniaal bestuur in het algemeen ongunstig uitgelaten had. Geen enkel verwijt wordt hem door den minister gedaan over de wijze, waarop hij zijn ambt bekleedde en wij gelooven dus te mogen aannemen, dat daarop niets te zeggen viel. Maar dan was er ook geene reden aan den heer KRUSEMAN zijn ontslag te geven. Men mag van den ambtenaar niet vorderen, dat hij eenstemmig met zijne superieuren denkt, maar alleen dat hij zijnen pligt vervulle. Doet hij dit, zoo mag men zijne overtuiging geen geweld aandoen, veelmin hem smadelijke bejegeningen doen ondergaan. De grofste dwingelandij is het te vorderen, dat iemand zal goedkeuren, wat hij heilloos acht, of zal zwijgen, waar hem burgerpligt het spreken schijnt te gebieden. Dienstweigering of verzet tegen de hem wettiglijk gedane bevelen zijn strafbaar in den ambtenaar, maar overigens staat een oordeel, dat aan een ambteloos burger vrij zou staan, hem even vrij.

Intusschen blijkt het nu tot het stelsel der koloniale autokratie te behooren, dat de ambtenaar niet enkel gehoorzaamt, maar goedkeurt. Maakt men de regering met de bezwaren bekend, welke hare maatregelen aanbieden, zoo heet dit *oppositie* en afzetting onder betuiging van ontevredenheid, is de belooning eener vrijmoedigheid, welke men onder onze ambtenaren eer behoorde op te wekken dan te dooden.

Wanneer men aldus de deur poogt te sluiten voor alle aanmerkingen en voor alle veroordeeling, kunnen de maatregelen, welke men neemt, niet anders dan van eene eenzijdigheid getuigen, welke op het verderf der kolonie moet uitloopen. Het hooren der andere partij is niet enkel in regtszaken pligtmatig en noodzakelijk om dwaling te voorkomen; in het behandelen der staatsaangelegenheden is het dit niet minder, en menige regering heeft het zich te laat beklaagd, dat zij in hare bekrompene eigenwijsheid allen goeden raad van zich had geweerd.

Wanneer men zulk eene handelwijze ziet, kan men niet anders dan wenschen, dat het autokratisch beheer der koloniën ophoude en deze aan de gewone wetgevende magt worden onderworpen. De eenige grond, op welken de autokratie werd verdedigd, was de onkunde der vertegenwoordiging in koloniale aangelegenheden; en nu ontdekken wij, dat de minister systematisch het ontstaan of de uiting van elke afwijkende meening belet, waarvan onkunde bij hem een noodzakelijk gevolg moest wezen. Zulk eene afsluiting van elke andere wijze van zien is bij de vertegenwoordiging onmogelijk: hare handelingen geschieden in het openbaar, worden nagegaan en beoordeeld, en, zonder dat hare leden in de koloniën geweest zijn, zullen zij daardoor meer licht ontvangen en rijper oordeel vellen dan een minister, die verblind genoeg is zich onfeilbaar te achten en in verschil van meening gevaar voor de kolonie ziet.

Wij hebben altijd gehoord, dat de heer BAUD een bekwaam en eerlijk man was. Tegen deze laatste hoedanigheid hebben wij niets in te brengen. Gaarne willen wij het er voor houden, dat op zijne eerlijkheid niets eene schaduw werpt; maar wij gelooven dat deze brochure, gelijk vroeger zijne redevoeringen in de Tweede Kamer voldoende bewijzen, dat hij ongeschikt is de zaken der koloniën te leiden. Hij is een goed administrateur, meer niet. De woorden, welke hij in eenen brief aan den gouverneur-generaal MERKUS schreef, en welke de heer KRUSEMAN mededeelt, bewijzen volkomen zijne ongeschiktheid voor de betrekking, welke hij bekleedde. Hij zag in: »dat er in »Indië wel is waar vele zaken be»staan die niet goed zijn, dat er veel »te veranderen en te verbeteren valt, »maar meent dat zulks geleidelijk »moet gaan; dat men het stelsel van »behoudende en niet van hervormen»de maatregelen moet volgen; en dat, »zonder magtiging des Konings, het »Indisch bestuur zich moet onthou»den van voorstellen, eene hervor»ming ten doel hebbende." Duidelijker bewijs van bekrompenheid was moeijelijk te geven. Op het eigen oogenblik, dat men de gebreken erkent, spreekt men van behouden, keurt men hervorming af en verbiedt aan het Indisch bestuur, dat, *in loco* zijnde, geacht moet worden het best met de behoeften der koloniën bekend te zijn, eenige voorstellen te doen, welke hervorming, dat is verbetering, ten doel hebben.

Deze meening komt ter gelegener ure aan het licht. Die nu nog de wetgevende magt van de regering over de koloniën willen uitsluiten, zullen zich later over hunne medepligtigheid aan het verlies dier koloniën mogen beklagen, want het moedwillig afwijzen van allen goeden raad kan niet anders dan op den ondergang dier bezittingen uitloopen. Wij hopen, dat men dit bedenken en het vaderland tegen die ramp behoeden zal.

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND.

St. Petersburg, 27 mei. De cholera wil, na een tijdsverloop van twee jaren, de grenzen van Rusland niet verlaten. Sedert de beide laatste weken is zij, zoo wel te Moskou als ook op andere plaatsen, die tot nu toe verschoond werden, met vernieuwde hevigheid uitgebroken. St. Petersburg is tot nu toe nog van dezen geesel verschoond gebleven.

Zoo schoon het weder in de eerste dagen van mei geweest is, zoo ruw en onaangenaam is het nu weder geworden. Na eene hitte van 25 à 26° in de schaduw, hadden wij een hevig onweder, waarop de thermometer tot 8° in de zon daalde.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 5 juni. De inzameling voor de Duitsche vloot neemt overal met verblijdende vooruitzigten toe. Overal vormen zich commissiën ter bevordering van dit nationale werk. Vooral betoonen de vrouwen een' grooten ijver, op vele plaatsen geven zij niet slechts geld, maar ook hare sieraden.

— In de zitting der bondsvergadering van 2 juni is medegedeeld een' brief van het *Börsen-verein* des Duitschen boekhandels te Leipzig, ten geleide eener gift van 1000 th. voor de oprigting eener Duitsche vloot, alsmede een voorstel van den Pruisischen majoor *Klapproth*, tot oprigting van een korps jagers, dat als kern der toekomstige Duitsche armee dienen en tevens ter beschikking van de Nationale Vergadering staan zou. Ook is door den Luxemburgschen gezant eene voldoende verklaring gegeven betrekkelijk het verbod tot ophijschen van de Duitsche vlag in Limburg door den gouverneur van Maastricht uitgevaardigd. Daarna heeft de Wurtembergsche gezant, namens de militaire commissie, rapport uitgebragt over de te Mainz plaats gehad hebbende voorvallen en de daartegen genomen maatregelen. Uit eene missive van den vestings-kommandant blijkt, dat de Pruisische bezetting, nu door het besluit der Nationale Vergadering toereikende voldoening was gegeven, had verzocht van garnizoen veranderd te worden, welk verzoek aan den Pruisischen minister van Oorlog was gezonden. Na onderzoek van den toestand der zaak is besloten, dat het voorstel tot garnizoens-verandering vervallen was, ten gevolge van het door de bezetting daartoe gedaan verzoek; dat de reorganisatie der burgerwacht nog niet kan plaats hebben, doch moet worden uitgesteld totdat nader zal worden overwogen de wijze hoe, de groothertogelijke Hessische wet op de burgerwacht in verband zal kunnen worden gebragt met de bondsvestingsreglementen en of de staat van zaken dan die reorganisatie alzoo zal veroorloven, en eindelijk overwegende, dat de uitzonderings-maatregelen door de vestings-regering genomen, reeds zooveel mogelijk gewijzigd zijn, vind de Vergadering geen grond, om de maatregelen dier regering vooruit te loopen tot herstel van den gewonen toestand der vesting en verwacht zoo van de goede tucht der bezetting als van de liefde tot orde der burgers, dat zij alles zullen vermijden wat tot storing der goede verstandhouding zou kunnen leiden.

München, 2 juni. Volgens de *Südd. Polit. Ztg.* zoude het tegen *Lola Montez* op last van den minister ingestelde onderzoek, wegens poging tot verstoring van de rust der hoofdstad en van het geheele land, door het Hof van Appel van Opper-Beijeren, »wegens gebrek aan bewijzen" definitief zijn opgegeven.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 juni. Heden morgen sprak men in de conferentie-zaal van de aftreding van den minister van Finantiën. Zij zou het gevolg zijn van de ontstentenis van de noodige ophelderingen, voor de commissiën, die belast zijn met het onderzoek der quaestie van den weder inkoop der spoorwegen.

— Gisteren avond ten 7 ure, werden de 11de en 12de arrondissementen dezer hoofdstad verontrust door eene woeste bende, bestaande grootendeels uit mannen, die de uniform der republikeinsche garde droegen en uit eenige soldaten der mobile garde. Zij hielden eenigen tijd op het Pantheon-plein stand, trokken de sabels en riepen: *leve Barbès! leve Courtais!* Vervolgens trok de bende naar de *barrière d'Italie*, zonder echter verdere ongeregeldheden te plegen.

Ook hebben gisteren avond nog talrijke zamenscholingen in den tuin van het *Palais National* plaats gehad.

— De afgevaardigden der gilden, welke in de commissie van het Luxemburg zitting hadden, hebben eene proclamatie aan de werklieden uitgevaardigd, waarin zij, hoewel zij zich tegen het in staat van beschuldiging stellen van *Louis Blanc* verzetten, verklaren geheel op de regtvaardigheid der Nationale Vergadering te vertrouwen en de werklieden uitnoodigen geene demonstratiën te houden, welke de openbare rust zouden kunnen verstoren, daar alle pogingen tot wanorde slechts strekken konden om den man te benadeelen, die, volgens hen, onregtvaardig beschuldigd wordt.

Parijs, 5 juni. Men verzekert, dat van heden af de circulatie langs alle spoorweglinien, met uitzondering alleen van die van Rouaan, afgebroken zal worden, en wel daar de machinisten weigeren dienst te doen, en zich *en grève* stellen. De reden van deze weigering tot werken, zou de aanvrage zijn, welke zij gedaan hadden ter uitzetting buiten Frankrijk van de Engelsche machinisten, die door de maatschappij van Rouaan gebezigd worden. De regering heeft krachtige maatregelen genomen, om den spoorweg van Rouaan tegen eenigen aanval te beschermen, uit vrees, dat de machinisten van al de overige liniën zich niet tot gewelddadigheden tegen de Engelsche machinisten zullen laten verleiden.

— Men leest in het *Journal des Débats*:

»Het doet ons leed dit zoo dikwijls te moeten herhalen, maar wij hebben de Nationale Vergadering wederom met diepe droefheid verlaten, en, wij moeten het zeggen, met verontwaardiging. Men gevoelt ligtelijk dat wij, zulke uitdrukkingen bezigende, geenszins willen spreken van hetgeen den heer *Louis Blanc* persoonlijk betreft. De heer *Louis Blanc* werd beschuldigd; hij is vrijgesproken, zooveel te beter. Wij zijn niet geroepen tot het doen van requisitoren; wij zoeken geene schuldigen, en wanneer wij onschuldigen aantreffen, wenschen wij ons zelven, de Vergadering en Frankrijk daarmede geluk.

»Wij begrijpen en wij deelen de gevoelens, die de meerderheid hebben doen besluiten de haar gevraagde magtiging tot het in staat van beschuldiging stellen niet te verleenen. De zaak is uit haar verband gerukt. De commissie verzocht alleen eene magtiging, die de justitie veroorloofde het regt zijnen vrijen loop te laten; door de wending, die de beraadslaging genomen heeft, was men zoover gegaan een vonnis van haar te eischen. Zij heeft dit geweigerd, en zij heeft er wel aan gedaan. Door de wijze waarop de zaak is voorgesteld, zou het gevaarlijk geweest zijn er uitspraak over te doen; daardoor zou men eenen noodlottigen weg betreden hebben, en wij zouden de eersten geweest zijn het te betreuren, dat de Vergadering dit had gedaan. Door over het rapport van de commissie te stemmen, door *Louis Blanc* naar het gewone geregtshof te verwijzen, door n éénharer leden aan het gemeene regt te onderwerpen, aan de gelijkheid voor de wet, deed de Vergadering geene uitspraak, velde zij geen vonnis. Maar zoodra de eisch van den procureur-generaal en de conclusiën van de commissie het onderwerp van een debat werden, en zoodra de heer *Louis Blanc* van de balie van eene gewone jury tot die der Vergadering overging, toen was het eene zaak, die door die Vergadering zelve moest onderzocht en beoordeeld woorden. Toen was het geene geregtszaak meer, het was een staatkundig proces; en zoodra wij de zaak aldus zagen voorstellen, zijn wij de eersten geweest, die den wensch koesterden dat men tot de orde van den dag zoude overgaan. De commissie en de meerderheid van de Vergadering wilden er geene partijzaak van gemaakt hebben, zij wilden den grond tot politieke hartstogten niet in haar midden brengen. Ongelukkig is dit toch gebeurd en de Vergadering is voor dit uiterste terug gedeinsd. Wij herhalen het, wij gelooven dat zij verstandig, staatkundig heeft gehandeld. Zij heeft wel gehandeld niet alleen ten opzigte van den heer *Louis Blanc*, maar bovenal ten opzigte van zich zelve, van hare eigene waardigheid, van hare eigene vrijheid. De heer *Bac* had met een onbetwistbaar talent, waardoor hij een der eerste sprekers van de Nationale Vergadering kan worden, de discussiën op dit terrein overgebragt; de meerderheid heeft hem niet willen volgen, zij heeft zich niet als regter willen stellen, de plaats van de justitie niet willen innemen. De heer *Louis Blanc* heeft eenen plegtigen eed afgelegd, dat hij op den 15den mei geen voet in het stadhuis had gezet, en dat hij alles had gedaan, wat in zijn vermogen was, om de souvereiniteit van de volksvertegenwoordigers te doen eerbiedigen. Wij weten niet en wij kunnen niet weten of deze verzekeringen als voldoende zouden beschouwd zijn voor de gewone regtbank; maar de Nationale Vergadering had het regt zich daarmede te vergenoegen, en dit is bij de stemming beslist.

»Na twee twijfelachtige proeven door op te staan en te gaan zitten, is men tot de stemming bij verdeeling overgegaan, en de gevraagde magtiging tot het in staat van beschuldiging stellen is geweigerd met 369 tegen 337 stemmen.

»Dit is het geenszins wat ons bedroefd heeft; hierover zijn wij geenszins verontwaardigd. Zulke gevoelens zouden mannen, die zich zelven achten, onwaardig zijn. Laat ons den heer *Louis Blanc* ter zijde stellen; laat ons hem als eene abstractie, als een' onbekende, als eene X beschouwen. Maar hoe kan men zonder schaamte en zonder verontwaardiging het tooneel aanschouwen, dat ons mannen vertoonen, die men met den naam van ministers bestempeld heeft! Wij onderstellen niet, het is onmogelijk te onderstellen, dat de procureur-generaal en de procureur der republiek het gewaagd hebben zulk eenen gewigtigen stap te doen zonder medeweten en de goedkeuring van het Bestuur en den minister van Justitie. Hoe is het dan mogelijk, dat de ministers, en wel in de eerste plaats de minister van Justitie, opgestaan zijn om een voorstel te verwerpen, waartoe zij magtiging verleend hadden, dat zij hadden geprovoceerd. Welk een bewonderenswaardig en stichtelijk schouwspel was het den Groot-Zegelbewaarder der republiek tegen een' eisch van den procureur-generaal der republiek te zien stemmen! De heer *Crémieux* en de anderen behoorden echter wel te weten waaraan zij zich, zoo gisteren als heden, hebben te houden. Het was voor hen geenszins zoo als voor de vergadering, voor ons, voor het publiek, een votum van vertrouwen. Het waren geenszins discussiën die hen hebben kunnen inlichten! Van alle ministers hebben wij slechts één eenige zien opstaan om de conclusiën van de commissie te ondersteunen. Hoe dit dan ook zij, wij weten het niet maar wij zijn er zeker van dat de bedoelde, de heer *Bastide*, eerst het aanzoek van het bestuur heeft bestreden, en het later alleen heeft ondersteund uit gevoel van eer en waardigheid.

»Zulk een toestand is onverdragelijk. Zulk eene anarchie, te lang voortgezet, zoude eindelijk het bestuur in minachting brengen en verlagen, zou eindelijk al zijnen zedelijken invloed op de algemeene stemming der gemoederen vernietigen. Het is waar dat er nog een middel op is, door te zeggen dat het voor geen bestuur kan gehouden worden. Dit is zeer waar, doch tevens zeer treurig."

ZWITSERLAND.

Bern, 2 juni. Twee depêches van den overste *Luvini* uit Milaan maken van eene republikeinsche beweging in deze stad melding; het paleis van het Provisioneel Bestuur werd bestormd en de president *Casati* bedreigd, maar de nationale garde kwam voor het Provisioneel Bestuur in de wapens en nam het hoofd van het komplot in hechtenis; van de 50 inwoners is er in Lombardye niet één voor de republiek, allen zijn voor *Karel Albert*; — men houdt het komplot voor eene kuiperij der Oostenrijkers. Verder meldt *Luvini*, dat Peschiera ingenomen is en Koning *Karel Albert* eene ligte wonde heeft bekomen.

ITALIE.

Rome, 2 juni. Zoo even ontvangen wij belangrijke tijdingen uit Verona, van 3 mei jl. De veldmaarschalk *Radetsky* besloot, nadat op den 23sten dier maand het Isonzo-leger en op de volgende dagen nog andere troepenkorpsen zich te Verona bij hem aangesloten hadden, eene aanvallende beweging tegen den vijand te maken. In den nacht van 27 op 28 mei rukten de Oostenrijksche troepen naar de onderscheidene punten, welke hun aangewezen werden, gezamenlijk eene legermagt van 50,000 man uitmakende. Te Verona bleef eene bezetting van elf bataillons achter. De hoofdmagt wendde zich naar Peschiera. De Piemontezen werden uit hunne verschansingen bij Villafranca, Somma Campagna, Pastrengo, enz. verdreven, en trokken over den Mincio terug. Peschiera, dat dagelijks beschoten was en het nog slechts weinige dagen had kunnen uithouden, werd ontzet en op nieuw geproviandeerd. Het Oostenrijksche leger is vol geestdrift. *Radetsky* was voornemens, om den naamdag zijns Keizers (30 mei) door een' beslissenden slag tegen Koning *Karel Albert* te vieren. De linkervleugel van het Piemontesche leger moet zelfs in eene wanhopende positie geraakt zijn, deels tusschen het Garda-meer en de Adige vastgeklemd zitten en zou zich moeten overgeven. De Tyrolsche grenzen zijn door aanzienlijke troepenmassa's en talrijke kompagniën scherpschutters bezet, en deze zullen, tot ondersteuning van *Radetsky*, eene beweging tegen Brescia ondernemen. Te Conegliano staat de luitenant-veldmaarschalk *Welden* met eene reserve van 8000 man.

Milaan, 31 mei. Volgens een op heden verschenen buitengewoon bulletin van het Provisioneel Bestuur grepen den 30sten mei 30,000 Oostenrijkers de 15,000 man sterke Italianen bij Gosto aan, doch werden na eenen strijd van 6 uren naar Mantua teruggedreven en, bij het verzenden van dit berigt, door de kavallerie nagezet.

Milaan, 1 juni. Peschiera heeft zich overgegeven, toen de bres beklimbaar was. Er schijnt eene onvoorwaardelijke overgave te hebben plaats gehad. De aanvallen op Goito en andere punten hadden ten doel om de Piemontezen te noodzaken Peschiera te verlaten. Deze aanvallen werden echter alle afgeslagen, zonder dat daarom de belegering van Peschiera eene vertraging onderging. *Karel Albert* kan nu over ongeveer 20,000 man meer beschikken en heeft eene sterke stelling op zijnen linkervleugel gewonnen.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 6 juni. Gisteren namiddag is door een bijzonder toeval hier ter stede eene afschuwelijke wandaad aan het licht gekomen. Een paar matrozen klommen op het dak van een huis in de Wieringerstraat, ten einde eene duif te achterhalen welke hun was ontvloden. Door hunne beweging op het dak geraakte eene pan los en door de opening meenden zij een gekerm waar te nemen. Naar de oorzaak daarvan onderzoek doende, ontdekten zij, in eene vliering opgesloten, een 14- à 15jarig meisje, bleek, vermagerd, haveloos, met wild nederhangend hoofdhaar, en lang gegroeide nagelen; hetwelk hen om eene bete broods verzocht.

De brave zeelieden, al aanstonds vermoedende, dat deze opsluiting niet natuurlijk was, haastten zich, om van het geziene aan de politie kennis te geven. De heer commissaris van politie *Duisdeiker* begaf zich dadelijk met een paar agenten derwaarts, liet bij afwezigheid der bewoners van het huis, de vliering openbreken, en vond het ongelukkige meisje

je, in den toestand, waarin wij het zoo even beschreven.

De politie was nog in huis, toen de moeder, van eene wandeling op de Bloemmarkt terug kwam en door den voornoemden commissaris in hechtenis genomen en niet dan met de grootste moeite te midden der menigte, die in hare verontwaardiging, de ontaarde vrouw te lijf wilde, in verzekerde bewaring gesteld werd. Later werd ook de vader gearresteerd.

Uit de nu reeds ingewonnen informatiën is gebleken, dat het ongelukkige kind de dochter van den man des huizes was, hertrouwd met eene vrouw, die, om welke eigenlijke reden is nog onbekend, de beul van het arme meisje was en het met behulp of althans met medeweten van haren man, sedert onderscheidene jaren aldus had opgesloten en behandeld. Niemand der buren kende zelfs het bestaan van het arme kind, te minder daar de ontaarde ouders eerst sedert 1o. mei in de Wieringerstraat woonachtig waren. Bij hunne jongste verhuizing en men zegt zelfs bij vroegere, werd het arme kind in eene geslotene kast of kist vervoerd. Het arme slagtoffer is ter verpleging naar het gasthuis gezonden.

(*Hand.*)

— Mlle. *Rachel* zal donderdag e. k. in den Franschen Schouwburg alhier hare eerste voorstelling geven, bestaande in *Ponsards* bekroond treurspel *Lucrèce*, waarin zij de rollen van *Lucrèce* en *Tullie*, gelijk zij dit te Parijs gedaan heeft, vervullen zal. Deze voorstelling zal met eene vaudeville worden besloten, waarin hare 11jarige zuster *Dina Felix* in vijf karakters zal optreden. De namen van het personeel, dat mlle *Rachel* zal bijstaan, zijn niet bekend.

(*Hand.*)

's Gravenhage, 5 juni. Heden avond omstreeks half 7 ure heeft H. M. de Koningin, vergezeld van Z. K. H. Prins *Hendrik*, het standbeeld van Prins *Willem I*, op het plein alhier, gaan bezigtigen. H. M. gaf zigtbaar Hare hooge tevredenheid over het gedenkteeken te kennen.

— Onder de bijzonderheden nopens het standbeeld verdient nog medegedeeld te worden, dat het beeld blijkens het inschrift, gegoten is in de fabrijk *van Paul van Vlissingen* en *Dudok van Heel*, door hunnen mr. gieter *Casper Wurtz*, te Amsterdam, den 1sten juni 1847.

— De tijdelijke minister van Finantiën, de heer *van Bosse*, heeft kennis gegeven, dat door hem elken donderdag, des middags ten twaalf ure, aan het locaal van het departement van Finantiën zullen worden ontvangen degenen, welke hem over zaken, het gezegde departement betreffende, wenschen te spreken.

's Gravenhage, 6 juni. Heden morgen heeft er eene vereenigde zitting plaats gehad van den Raad van State en het ministerie, welke door Z. M. werd gepresideerd. De ministers van Oorlog en van de Zaken der Hervormde Eeredienst waren wegens ongesteldheid afwezig. Het onderwerp der beraadslaging was het ontwerp van herziene grondwet.

Na afloop dier vereenigde Vergadering, is de raad van ministers weder bijeengekomen en tot half 5 ure bijeengebleven.

Ook heden avond is de ministerraad weder vergaderd geweest. Men verzekert, dat er morgen ochtend weder eene bijeenkomst van den Raad van State zal plaats hebben, die andermaal door den Koning zou worden gepresideerd.

† *'s Gravenhage, 6 juni.* Het heeft hier bij den een en ander nog al verbazing gewekt dat door de redactie van het *Handelsblad* de benoeming van den heer *Bosse* als minister van Finantiën werd toegejuicht, als zijnde zij in de gelegenheid geweest 's mans bekwaamheid en »*vrijzinnige* zienswijze" te leeren kennen. — De redactie van het *Handelsblad* schijnt dus niet te weten, dat de heer *Bosse* de ontwerper is der te wachten nieuwe algemeene wet op den in- uit- en door-voer, waarin de voorstanders van »vrijzinnige beginselen" waarlijk geen geest van vooruitgang zullen bespeuren, maar veeleer teruggang in liberalisme, terwijl het stelsel van fiscaliteit daarbij op eene in het oog loopende wijze wordt gepredikt. Ik geloof dat het dus allezins zaak zal zijn die voorbarige vreugde wat te matigen en den heer *Bosse* niet, vóór men iets »vrijzinnigs" uit zijne handen heeft zien komen, te bewierrooken en te bejubelen.

Groningen, 5 juni. Naar wij vernemen, is thans in omloop en reeds door een groot aantal aanzienlijke ingezetenen dezer stad geteekend een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende bedenkingen tegen sommige bepalingen van het ontwerp der gewijzigde grondwet, als: *tegen het overlaten aan de wet, om* FONDAMENTEELE *veranderingen* (???) *in de nog bestaande grondwet te maken; tegen de erkenning van het regt der ingezetenen, om zich te vereenigen, zonder voorwaarden en waarborgen van veiligheid; tegen regtstreeksche verkiezingen; tegen de Eerste Kamer, zooals die volgens het ontwerp zou worden zamengesteld en verkozen; tegen het onbepaald toelaten van alle godsdienstige sekten, zonder vooraf door de regering erkend te zijn; tegen de uitoefening der godsdienst, anders dan binnen de muren van de daartoe bestaande gebouwen, en tegen de vrijheid van onderwijs.*

(*Gr. Ct.*)

Goor, 2 juni. Door het meerendeel der gegoedste ingezetenen dezer stad onderteekend, is op gisteren aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en (bij afschrift) te gelijker tijd aan den minister van Justitie verzonden, een adres van den volgenden inhoud:

EDEL MOGENDE HEEREN!

De ondergeteekenden, burgers van Nederland, wonende te Goor in Overijssel, hebben de eer UEM. door deze te adiëeren, met het doel, om met gepasten eerbied hunne adhaesie te verklaren aan het programma der aangeblevene leden van het ministerie, bij monde van Zijne Excellentie den minister van Justitie, den heer *Donker Curtius*, ter vergadering der Tweede Kamer van den 13den mei ll. uitgesproken. Zij vermeenen hierdoor te vervullen een' burgerpligt, bij die rede zelve uitgelokt.

Zij betuigen tevens, hoezeer zij de gevoelens hunnes harten zouden miskennen, indien zij bij deze gelegenheid geene hulde toebragten aan de ridderlijke en vaderlandslievende maatregelen, door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning voorbereid, tot de zoo zeer gewenschte hervorming onzer grondwettige instellingen.

Zij nemen de vrijheid hierbij te verklaren, over het algemeen hoogelijk te zijn ingenomen met het ontwerp der gewijzigde grondwet, van de commissie, daartoe door Z. M. geroepen: — hetzij hun echter vergund, twee punten aan te voeren, waaromtrent zij zouden wenschen, *bijzonder* de aandacht van UEM. te bepalen, namelijk:

1o. De wetgevende magt over de koloniën, artikel 56. — In overeenstemming met het voorstel der negen leden van de Tweede Kamer welke in 1844 met cordate onafhankelijkheid een ontwerp van gewijzigde grondwet aan die Kamer hebben aangeboden, wenschen zij dit belangrijk onderwerp aan de wetgevende magt en bijzonder de jaarlijksche rekeningen en verantwoordingen ter beoordeeling en goedkeuring aan de Staten-Generaal onderworpen te zien.

2o. Het behouden van de Eerste Kamer. — De ondergeteekenden moeten rondborstig erkennen, dat zij hierin geen heil, maar wel belemmering kunnen zien. Immers, volgens de voorgestelde grondwet zal de Tweede Kamer bestaan uit nagenoeg 66 leden, en de Eerste uit de helft, dus 33. — De Kamers besluiten, indien meer dan de helft der leden tegenwoordig is, dat is, voor de Eerste Kamer 17. En de besluiten worden bij volstrekte meerderheid der aanwezige leden opgemaakt. — Ziedaar dus aan 9 personen de magt verleend, om de wetten door den Koning voorgesteld en door de Tweede Kamer (die toch ontegenzeggelijk meer het volk vertegenwoordigt, als zijnde door en *uit het geheele volk*, dan de Eerste, die, hoezeer ook wel door het volk, maar *uit eene zeer beperkte klasse*, gekozen,) bekrachtigd, den bodem in te slaan.

Zij meenen met eerbied te mogen vragen:

1o. Is het voorzigtig, ja is het geoorloofd, bij eene overigens in het algemeen zoo radicale verbetering onzer staats-instellingen, 's lands hoogste belangen aan de mogelijke beslissing van slechts 9 stemmen, als uit eene bijzondere klasse verkozen, prijs te geven? en

2o. Waar blijft de volksvertegenwoordiging, hoezeer ook door regtstreeksche verkiezingen daargesteld en die men algemeen als de ware, de wenschelijke, ja alleen mogelijke in den tegenwoordigen loop der dingen beschouwt, waar blijft zij, wanneer er eene andere magt *uit eene bijzondere klasse van ingezetenen* bestaat, waarvan zij volkomen afhankelijk is?

Edel Mogende Heeren! deze opmerkingen hebben zij, bij hunne verklaringen in het adres vervat, vermeend, niet te mogen terug houden; en, gevoelende, hoezeer de drang der omstandigheden eene spoedige daarstelling vereischt der nieuwe orde van zaken, nemen zij de vrijheid, dit een en ander uw verlicht oordeel aan te bevelen, met het eerbiedig verzoek, dat het werk der grondwets-herziening met allen mogelijken spoed worde aangevangen en verwezenlijkt.

Ten slotte nemen zij de vrijheid, op grond der door de regering gegevene uitzigten, den wensch te uiten, tot verbetering van ons belasting-stelsel in het algemeen en de afschaffing der zoo drukkende accijnsen op de eerste levensbehoeften en met name op het gemaal, het geslagt en de brandstoffen, — waardoor een groot aantal ambtenaren gemist zoude kunnen worden.

Goor, 29 mei 1848.

't Welk doende.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

(*N. R. C.*)

Nijkerk, 2 juni. Men verneemt, dat een groot honderdtal ingezetenen, hoofdzakelijk landeigenaars uit de grietenij Oostdongeradeel, dezer dagen een adres aan Z. M. den Koning hebben ingediend, inhoudende een verzoek, dat het Z. M. moge behagen, den openstaanden grietmanspost in die grietenij als zoodanig niet weder te vervullen, maar iemand als voorzitter van den raad te benoemen, die gelijkelijk met de functiën van grietman en secretaris belast worde, tegen eene belooning van *f* 300 tot *f* 400 boven de bijvallen en tegen vergoeding uit de gemeente-kas van alle kosten, welke tot de waarneming van de werkzaamheden van het secretariaat vereischt worden. Men wenscht verder het traktement der assessoren van *f* 150 op *f* 50 gebragt te zien; en vleit zich, dat dit een en ander eene bezuiniging van ongeveer *f* 2500 ten gevolge zal hebben.

Arnhem, 7 juni. Men leest het volgende in de *Augsburger Allgemeine Zeitung.* Wij vermoeden dat het geschreven is met het doel om de goede oude Augsburgsche, die wat sufferig wordt en van den tand begint te geraken, eens te foppen, tenzij de correspondent zich zelven heeft willen bedotten. Althans hij spreekt zich onophoudelijk tegen.

»*Flensburg, 22 mei.* In de steden van het noordelijk gedeelte van Sleeswijk, Hadersleben, Apenrade en Christiaansfeld waait nu reeds sedert weken de Duitsche vlag van de publieke gebouwen; de burger houdt zich met zijn handwerk bezig, de boer ploegt en zaait, kudden grazen in de liefelijke weiden aan den zoom van groenende beukenbosschen, en de zonnestralen spelen een vrolijk spel met de golven van den schoonen hemelsblaauwen zeeboezem. Het is alsof hier nooit een oorlog gevoerd ware, een zonderling contrast met de dweepzieke opgewondenheid van het roofzuchtige volk der eilanden en met zijne wanhopige uitrustingen. De boer van deze schoone landen is juist voor dit hagchelijk oogenblik geschikt. Hij is de gepersonifiëerde onverschilligheid, spreekt Deensch, heeft geen ander verlangen dan spoedigen vrede, onverschillig wie hem dien geeft." (Hieruit ziet men dus wat men te denken hebbe van die groote Duitschgezindheid der Sleeswijkers, van welke de Duitsche bladen zoo hoog opgeven.) »In de genoemde steden moge het met het grootste gedeelte der bevolking even zoo gesteld zijn, maar elke stad heeft haar hoopje vastberadene aanhangers van de zaak der Hertogdommen, en begint zich te doen gelden, ondersteund door de uitmuntende houding der garnizoenen." (Het *grootste* gedeelte is niet Duitschgezind, maar er is in elke stad een »klein »hoopje" Duitschgezinden, die ondersteund worden »door de uitmuntende houding der *garnizoenen*"! Inderdaad, een heerlijk middel, om volkswenschen te leeren kennen! »Door middel der *garnizoenen*"!) »De taak dezer menschen is gewigtig, en er kunnen nog wel menschen-leeftijden verloopen voor dat de bevolking zoover zal gekomen zijn, dat zij zich *uit overtuiging* tegen den Deenschen euvelmoed zal verzetten." (Zeker weder met behulp der Duitsche »garnizoenen"?) »Apenrade is het hoofdkwartier van het Bonds-contingent, generaal *Halkett* en het korps staat nog in onmiddellijk verband met het leger in Jutland, zoodat het hiermede vereenigd werken kan. Men kan dus aannemen dat het leger, hetwelk zich tegen eenen aanval der Denen en Scandinaviërs vereenigen zoude, 25.000 man sterk is. Voor het evenwel daartoe komen kan, zal het wel veel versterking ontvangen hebben. Men verwacht hier thans weder 26.000 Pruisen uit het zuiden. Hoe de belanghebbende bemiddelaars een met geestdrift bezield volk tot zwijgen wil brengen," (*met geestdrift bezield*? En zoo even waren zij de »gepersonifieerde onverschilligheid"!) »en er kunnen nog wel menschenleeftijden verloopen, »voordat de »bevolking *uit overtuiging*" — zonder dat de garnizoenen een handje medehelpen — Duitschgezind wordt?) »dit is een raadsel; maar de diplomaten hebben menig groot raadsel opgelost, en het is wel te denken dat zij ook hiermede klaar zullen komen. Het ware te wenschen, natuurlijk onder waarborging van alle regten waarom wij strijden, daar het anders te verwachten is dat de strijd zeer lang zal duren." (En de Denen zijn zoo onverschillig en verlangen slechts naar den vrede »onverschillig wie hun »dien geeft"? En zij zijn zoo »met geestdrift bezield" door middel der Duitsche garnizoenen?) »In Flensburg ziet het eenigzins anders uit dan meer noordwaarts. Aan den mond van den haven ligt tegenover Hollnis een Deensch oorlogschip, terwijl eenige mijlen van hier, bij Sonderburg, bijna dagelijks schermutselingen en gevechten tusschen de bezettingen van Alsen en Sundewitt plaats hebben. Bij voortduring wordt ons dus herinnerd, dat wij in staat van oorlog verkeeren. In Flensburg heerscht eene *oproerige*" (?) »stemming. Uitingen van woede, zoo als in den eersten tijd na den slag bij Bau, zijn natuurlijk eenigzins overdreven, want deze ontstonden in eenen tijd, toen het gemoed iedereen beheerschte, zoodat de smart over *teleurgestelde verwachtingen* de droefheid over de gesneuvelden, het lang wachten naar hulp uit Duitschland eenen te grooten invloed had op ons oordeel over de *verraders*." (!!!) »Thans staan de zaken anders. Wij zijn overwinnaars, hebben hun verraad voor het oogenblik niet te vreezen en beschouwen de zaken onder een zachter licht. Wij vervloeken dus de stad niet meer, maar onze verbittering neemt dagelijks toe, wanneer men in bijzonderheden hoort verhalen hoe deze *slechte* menschen gehandeld hebben gedurende den Deenschen tijd, en wanneer men ziet hoe zij zich nu gedragen. Wanneer weleer de Deensche troepen hier doortrokken, werden zij met alles, waarover de stad beschikken konde, *gevierd* en *onthaald*. Toen de Duitsche naderhand kwamen *verroerde zich geen mensch* om hun ook zelfs de onontbeerlijkste ververschingen te bezorgen. De *haat* tegen hen was ten toppunt gestegen, toen de ongelukkige studenten, *Turners* en jagers, afgemat, bloedend met gescheurde kleederen en in de oogen getrokkene hoeden en mutsen tweemaal door de geheele stad in triomf werden rondgevoerd, de Dannebrocksvaan voorop; toen de dames der stad, *Duitsche vrouwen*, uit de vensters met doeken wuifden en de Deensche over-

winnaars luide hebben toegejuicht." (Dit is nu zeker alles om te bewijzen met welke »geestdrift" de Sleeswijkers bezield zijn, om Duitsch te worden gemaakt?) »Ik geloof dat het eerlijke Duitsche volk in zijn woordenboek geen woord vindt om iets zoo *laags* en *stuitends* uit te drukken" (zoo *laag* en *stuitend* dat men zich niet tot eenen Duitscher wil laten *umwandeln*?) »want daarop konde het niet gevat zijn. En hetgeen ik verhaald heb is helaas de zuivere waarheid. Ja, de Flensburgers zijn er nog trotsch op, dat zij zich zoo uitmuntend gedragen hebben. Ook thans nog zijn zij *blinde aanhangers der Denen*, zij verwachten hen van dag tot dag, van week tot week, en vertellen elkander alle mogelijke geruchten *met een vrolijk gelaat*. Nu eens zijn de Russen op Angeln geland, dan eens zijn 3000 wagens tot den terugtogt besteld, en zoo gaat het van den morgen tot den avond. *Zij komen er openlijk voor uit hoezeer zij de Duitsche onderdrukking haten*, en hoe zij zich *verheugen* dat nu toch spoedig *de Scandinaviërs weder zullen zegevieren.* Duitschland moge deze stad rigten, of liever het volk, dat haar bewoont. Menige trouwe Duitscher is er zeker onder en moet deze *walgelijke*" (? omdat de Denen liefst Denen willen blijven?) »taal aanhooren. De *grootmoedigheid* van ons leger en zijne aanvoerders *gaat alle begrip te boven*," (Dat is zeker zeer waar. Eene *grootmoedigheid* om een volk door middel »van »de uitmuntende houding der garnizoenen" tot Duitschers te willen verheffen, gaat ons »begrip" te boven,) »dat men dat alles toelaat, zonder iemand er iets over te doen. Nieuws gebeurt er van belang niet. Ik zal niet nalaten u alles mede te deelen wat mij ter ooren komt."

(Zou de correspondent die goede *Augsburgsche* nu waarlijk eens voor den gek hebben willen houden?)

— Men leest in de *Leidsche Courant* het volgende:

Van wege de stedelijke regering is ons de plaatsing verzocht van het onderstaande stuk.

Bij de algemeene bekendheid van het voorgevallene op het Huiszittenhuis ll. zaturdag, achten wij het overbodig een berigt te geven van iets, waarvan niemand de wenschelijkheid zal ontkennen, dat het niet mogt zijn voorgevallen.

Het is bekend, dat sedert eenigen tijd geschillen gerezen waren tusschen de stedelijke regering en de regenten der huiszitten en diaconie-armen, welke schenen te zullen eindigen bij het nederleggen der betrekking door de laatsten. Eene tusschenkomst op den 31sten december des vorigen jaars, even ontijdig als ongevergd, van de zijde des kerkeraads der Nederduitsche hervormde gemeente, welke gegrond was op een beweerd regt van eigendom op het Huiszittenhuis, deed een Provisioneel bestuur geboren geworden ten einde inmiddels de gronden van regt te overwegen. Eene onderhandeling welke van de zijde des kerkeraads zich bepaalde tot den blooten eisch zonder opgave van regtsgronden, maar van de zijde der regering, onder blootlegging van haar gevoelen, herhaaldelijk de uitnoodiging behelsde tot eene ronde en regtschapene openbaring der gronden van beweerd, maar ongestaafd eigendomsregt, bleef vruchteloos, ook nadat eene vernieuwde poging tot minnelijk vergelijk beproefd was, door de toezending van een ontworpen nieuw reglement van bestuur voor het Huiszittenhuis, 't welk behalve de noodige waarborgen voor een zorgvuldig beheer, milde bepalingen bevatte voor den kerkeraad. De stelselmatige onwil des kerkeraads, die aan het stedelijk bestuur het sints onheugelijke jaren, immers van vóór de tijden der hervorming uitgeoefend regt van opperbestuur ontzeide, maar slechts het regt van oppertoezigt van burgemeester en wethouders over alle publieke gesubsidiëerde gestichten en dat nog slechts voorwaardelijk scheen te erkennen, drong de regering tot het besluit om het bestuur van het Huiszittenhuis te regelen volgens de wet en wijze, zooals hetzelve vóór den 31sten december jl. bestond, en volgens het genoemde reglement; burgemeester en wethouders met de uitvoering belastende. Deze uitvoering werd verhaast door eene even onheusche als onregelmatige behandeling jegens de raadsleden, die zich sedert 1 januari 1848 met de armenzorg hadden belast en daartoe door den raad waren benoemd, doch thans daarvan ongevraagd door de diaken werden ontheven.

Nadat burgemeester en wethouders tot de uitvoering besloten hebbende, de diakenen en nieuw benoemde regenten hadden uitgenoodigd, tot de installatie van het collegie, zich aan het Huiszittenhuis op den 3den juni jl. ten half zes ure 's namiddags te laten vinden, begaven zij zich ten vijf ure daarheen; doch werd hun door vier diakenen de toegang tot de vergaderkamer van het collegie ontzegd. Na in de nabijgelegene kamer van een ander collegie de komst der nieuwbenoemde regenten te hebben afgewacht voor wie de toegang reeds door de tusschenkomst der beambten van politie moest verkregen worden, begaven burgemeester en wethouders zich naar de gewone vergaderkamer der regenten van het Huiszittenhuis, waarvan echter de deur van binnen gesloten was, welke na eene herhaalde aankloppping om binnen gelaten te worden, ongemerkt geopend werd.

Deze kamer binnen getreden zijnde, troffen burgemeester en wethouders aldaar wandelende aan, behalve de *acht* diakenen, *drie* predikanten en *vijf* onderlingen der Nederduitsche Hervormde Gemeente. — Burgemeester en wethouders gaven te kennen dat zij aldaar gekomen waren om gevolg te geven aan den hun door den stedelijken raad opgedragen last, om zoo als zulks bij vroegere gelegenheden had plaats gehad, het personeel van diakenen en nieuwe stedelijke regenten te installeren en het nieuwe reglement in werking te brengen, en verzochten predikanten en ouderlingen de kamer te verlaten, en onder veelvuldige redenen waarbij de aanwezigen tegen de handeling van burgemeester en wethouders protesteerden, verklaarden zij bepaald te zijn leden van den kerkenraad, die de kamer niet zouden verlaten en niet dan voor geweld zouden wijken. Na het verzoek om de kamer te verlaten, drie malen te hebben herhaald, is den heer directeur van politie de last opgedragen de predikanten en ouderlingen te verwijderen, hetgeen na eene tot drie malen toe herhaalde beleefde uitnoodiging van zijne zijde, niet dan met groote moeite is kunnen geschieden. Hierop tot de installatie overgegaan zijnde, hebben de overgeblevene diakenen geweigerd zich aan het nieuwe reglement te onderwerpen, waarop zij op interpellatie der politie de kamer hebben verlaten, terwijl de nieuw benoemde regenten zitting hebben genomen en zich voorloopig met de zorg voor de armen der Nederduitsche hervormde gemeente, in *al* de kwartieren der stad hebben belast.

Eene commissie uit den Stedelijken Raad bestaande uit de heeren *Luzac*, *Thorbecke* en *Olivier*, houdt zich intusschen bezig met de uitgave eener zooveel mogelijk volledige geschiedenis van al hetgeen tot de zaak van het Huiszittenhuis betrekking heeft, waarbij de *geheele* briefwisseling zal worden openbaar gemaakt, en waardoor naar men vertrouwt aan ieder onpartijdige en onbevooroordeelde de overtuiging zal worden verschaft dat er een groot verschil bestaat tusschen Huiszittenhuisgoed en diaconiegoederen, dat de Stedelijke Overheid sedert meer dan twee eeuwen het Huiszittenhuis heeft bestuurd, en doen beheeren zonder dat de Kerkelijke Overheid zich aan dat gesticht heeft laten gelegen liggen, en dat de tegenwoordigheid en het verzet van *voorgangers* des volks in een publiek gebouw en tegen het openbaar gezag, ook zelfs wanneer regten mogten zijn miskend, hetgeen niet heeft plaats gehad, nimmer kon worden verwacht in eene stad waarvan de regering *steeds* de armenzorg met de meeste mildheid heeft vervuld, in een land, waarin eerbied voor orde en wet alom heerscht, en onder de regering van een Koning die regtvaardigheid lief heeft, en ook zijnen krachtigen steun vinden moet in de handhaving van het wettig gezag.

Arnhem, *6 juni.*

Wij hebben ontvangen het prospectus, benevens het proefblad van een door de *Gebr. Belinfante*, boekhandelaars te 's Gravenhage, uit te geven letterkundig weekblad, dat de naam zal dragen van de *Telegraaf.* In dat blad zullen voorkomen de volgende rubrieken: *Letterkunde*, *Wetenschappen*, *Practische en bespiegelende Wijsbegeerte*, *Geschiedenis en Oudheidkunde*, *Staathuishoudkunde*, *Landhuishoudkunde en Kultuur*, *Akademienieuws*, *Mengelingen en Bijzonderheden*, *korte Levenschetsen van verdienstelijke mannen en vrouwen*, *Advertentiën*. De redactie is toevertrouwd aan dr. *E. M. Beima*, conservator aan 's rijks museum van natuurlijke historie te Leiden en aan *A. C. Oudemans*, lid van het Bataviaansch genootschap van kunsten en wetenschappen en van de maatschappij van Nederlandsche letterkunde te Leiden.

Jongste nieuwstijdingen.

Arnhem, *7 juni.*

De zitting van gisteren (5 juni) der Nationale Vergadering is zeer onaangenaam geweest voor de regering, voor de ministers en voor de Commissie van Uitvoering. De heeren *Portalis*, *Landrin* en *Jules Favre* hebben eenparig den heer *Crémieux*, minister van Justitie, met hunne beschuldigingen overstelpt. Er werd gehandeld over de houding van den heer *Crémieux* en van de Commissie van Uitvoering in het voorstel, tot het stellen in staat van beschuldiging van den heer *Louis Blanc*. Eerst weifeling, daarna goedkeuring, daarna, toen de zaak voor de Vergadering kwam, de ambtenaren, die men in het werk had gesteld gedesavoueerd, dit is in weinige woorden, hetgeen uit de gehoudene debatten van de houding van het bestuur is gebleken. De heer *Crémieux* heeft wel is waar deze beschuldigingen ontkend: maar hoe zou men kunnen aannemen dat drie mannen, die den dag te voren nog al het vertrouwen van het bestuur bezaten, thans eensklaps zouden hebben zamengezworen, om de regering verdacht te maken? Zal men zeggen, dat zij anti-republikeinsch gezind zijn? Alle drie, en vooral de heer *Jules Favre* waren sinds lang in de eerste rijen der republikeinsche partij, en juist de heer *Jules Favre* heeft zich het heftigst tegen den minister uitgelaten. Hij heeft verklaard, dat hij niet zonder te blozen, langer deel kon uitmaken van een bestuur, waarin generlei eenheid heerscht, en dat zich noch met de ministers, noch met iemand anders weet te verstaan. De heer *Crémieux*, de uitwerking ziende welke deze beschuldigingen op de vergadering maakten, [illegible] verklaard, dat hij bereid was zijn ontslag in te [illegible] nen uit zijne betrekkingen van minister en [illegible] vertegenwoordiger. Wij moeten evenwel erken[illegible] dat wij deze verklaring op eene zeer dubbelzin[illegible] en voorwaardelijke wijze heeft afgelegd.

De vergadering heeft bijna eenparig den [illegible] *Senard* tot voorzitter gekozen. De heeren *P*[illegible] de ontslagen procureur generaal en *Lacro*[illegible] ontslagen secretaris der Vergadering, eindelij[illegible] heer *Bethmont*, die geweigerd heeft eene pla[illegible] het kabinet aan te nemen zijn tot vice-presid[illegible] benoemd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Juni 1 El 5 Palm 3 Duim; gew. 5 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DONDERDAG, 8 JUNIJ.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT

Is er een raad van ministers? en hoe?

Vroeger hadden wij een *raad van ministers*; die was georganiseerd bij besluit van 31 Maart 1842 (*Staatsblad* n°. 9). Maar van geen homogeen ministerie, van geen president-minister, van geen handelen van het ministerie als eenheid, was daarbij sprake, maar slechts van bijeenkomst der ministers om zamen over de zaken wat te praten, onder leiding van eenen der ministers als voorzitter, naar orde van benoeming maandelijks den vorigen vervangende. In dien raad kon door den koning ook aan de ministers van staat zitting verleend worden.

Die oude wijze van ministerieel bestaan verviel noodwendig door de oprigting van een homogeen ministerie met een vasten president aan het hoofd.

Dat homogeen ministerie is uiteengevallen, en, door het wegvallen juist tevens van den president, bleven niets anders over dan eenige losse ministers, als verlaten kiekens zonder hen. Daaraan zijn toen eenige andere zaamgeloopen; eene nieuwe klokhen is er echter niet bijgezet; en nogtans schijnt men die verzameling voor *één* broed te willen doen doorgaan.

Gesteld evenwel, er zij weder een *raad van ministers;* is het nu een homogene of een ouderwetsche? Heeft men het besluit van 31 Maart 1842 weder van kracht, of als dood beschouwd? *Van kracht;* dan heeft het ministerie een maandelijkschen voorzitter, besluit niet bij meerderheid, is geen handelend ligchaam, alleen eene bijeenkomst van ministeriele eenlingen; en wij zijn dus eensklaps weder een zigt achteruit geraakt; juist weder tot op het punt, waarop wij jaren lang hebben versukkeld.—*Niet van kracht;* dan laat zich een *raad van ministers* als werkend, sprekend, antwoordgevend denken, maar dan is er geen voorzitter, dan is het volkomen hoofdeloos. En toch dat is een *capitaal* gebrek. — Althans in burgerlijken zin gesproken, ontbreekt nog al iets aan een ding daar geen kop op zit.

En wie zal dan teekenen voor den *raad van ministers*? Een, onverschillig wie? Het is het gemakkelijkst. Hij, bij wiens departement het voegt, schijnt echter het natuurlijkst. Het lastige stuk aan de Limburgers behoort uitsluitend bij binnenlandsche zaken. Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken evenwel teekent niet, maar heeft den minister van justitie laten teekenen. — Zoo men het besluit van 31 Maart 1842 naleeft, dan had de Heer *Rijk* moeten teekenen, want die is de oudste en het ministerie nog geene maand oud? Want die heeft, volgens het kon. besluit van 25 Maart, uitdrukkelijk den voorrang boven Mr. *Donker Curtius.* Waarom teekent echter deze laatste voor den raad van ministers, in eene zaak, die zijn departement niet, maar wel een ander onmiddellijk aangaat; en niet meer ten minste aangaat dan zijn medelid in den raad, die *boven* hem den voorrang heeft; dan den heer *Rijk?*

Of hoe is dat met die volgorde? Wel was zij bepaald voor het ministerie *Schimmelpenninck;* maar dat is dood; is die volgorde nu ook dood? — is er dan geen volgorde meer? Wie leidt dan den *raad der ministers* bij zijne beraadslaging? — Als de ministers eens wat uitbreiding gaven aan de binnenlandsche berigten van de *Staats-Courant*, zou er gelegenheid zijn voor den volke er wat van te weten hoe het ministerieel huishouden nu in een zit. Maar voor *oude* vrienden der openbaarheid zeggen de *nieuwe ministers* bedroefd weinig! — En dat werkt zoo goed in een tijd als de tegenwoordige!!

Maar nu zien wij in den brief, aan de Heeren van Limburg geschreven door den *raad van ministers*, dat er een *kabinetsraad* gehouden is *onder voorzitting van den Koning.*

Wij moeten ons hier behelpen met wat het *Journal du Limbourg* er van geeft, dat velen zeker verpligten zou met den officiëlen nederduitschen tekst mede te deelen. Want ons tegenwoordig ministerie maakt zulke stukken niet openbaar, laat ze niet in de *Staats-Courant* zetten. Ook wat heeft de natie er mede te doen, met eene verklaring aan een deel van het rijk, dat in gevaar van afscheuring staat. De *ministers* hebben zoo iets immers niet openbaar te maken; is het niet genoeg, dat zij daarvan de openbaarmaking aan de Limburgers, aan de overheid van Limburg, hebben opgedragen?

Wij lezen dan daarin: «dat de *raad van ministers* eenen brief van Ged. Staten heeft ontvangen; dat *hij* (de raad van ministers) daarover heeft beraadslaagd *in kabinetsraad, onder voorzitting des Konings.*»

Uit dat eerste officieele stuk, dat van het ministerie ter onzer kennisse komt, moet dus worden opgemaakt, dat 1°. er waarlijk een *raad van ministers* bestaat; 2°. een *kabinetsraad, a. waar de Koning voorzit; b. waar de Koning niet voorzit;* want als in den kabinetsraad de Koning altijd voorzat, dan had natuurlijk de *voorzitting des Konings* evenzeer moeten wegblijven, als bij de vermelding van *den raad van ministers* nooit gezegd wordt, dat die beraadslaagd heeft al of niet *onder inzitting der ministers;* — 3°. een *kabinetsraad*, waar ook de *ministerraad* in zit.

Van waar nu die *kabinetsraden?*

Vroeger was er *kabinetsraad*, indien onder 's Konings voorzitting de *ministers* beraadslaagden.

Nu echter hebben wij immers geen *ministers* meer, maar een *ministerie*, een *raad van ministers;* nu zijn de besluiten, die den ouden, zoogenoemden, *raad van ministers* organiseerden, vervallen; zoo als bijvoorbeeld het bovenvermelde van 31 Maart 1842. Wat zijn dan nu die kabinetsraden? en die *raad van ministers in* kabinetsraad, en *daarbuiten?*

Waar is het besluit, dat leven en regeling geeft aan de nieuwe soort van ministeriële zamenstelling, aan het homogeen ministerie? Of is er zoodanig besluit niet? En dáárom ook niet openbaar gemaakt? Hebben wij dus niet alleen een hoofdeloos ministerie, maar tevens een, geheel en al zonder organisatie?

Wie trekt zich dan daar het geheel aan? of is ieder daar de *primus inter pares*, ieder de hoofdleider, zoo hij wil? Dus in het hoofdbestuur zelf van den Staat, noch vaste ordening, noch hoofd?

Waarlijk, dat moge gemakkelijk zijn, het zoo maar zamen voort te laten drijven, maar behoorlijk is dat niet. Want de neêrlandsche *burgerlijke* zin is *ordelijke* zin. En wij noemen *geen* ORDE, een ministerie *zonder hoofd* en *zonder organisatie.*

Is er een organiserend besluit, is Mr. *Donker Curtius* werkelijk het hoofd, de leider van het ministerie, zoo als sommigen zeggen, waarom het dan stil gehouden? waarom het openlijk niet bekend gemaakt?

De slotsom is nu, dat er is:

of een ministerie *zonder organisatie* en *zonder hoofd;*

of een nieuwerwetsch *homogeen ministerie*, zich voegende naar daarmede onbestaanbare, en *voor verzamelde ministers* bestemde besluiten;

of een ministerie met een weggedoken hoofd en verzwegen organisatie.

Nu, dat men aan zoo'n ministerie adhaereert, dat laat zich begrijpen.

Het «welgevormde» ministerie kwam in de wereld *d'un seul jet;* het volgende wordt als bij *aanslibbing*. De overblijfselen van het vorige worden weder een ministerie als bij afslag en aanwasch. Eerst de *woordenrijke;* toen de heer *Bentinck;* toen de heeren *Voet* en *v. Ossewaarde;* nu is deze laatste weder weggezakt en de heer van *Bosse* aangeslibt.

Kent iemand den heer *van Bosse*?

Waarom werd hij eerst Staatsraad? Om hem aan de natie te presenteren? of is het te *burgerlijk*, als een referendaris anderen passeert, en in eens minister wordt?

Dat zou naar den ouderwetschen suurdeesem rieken. Maar dat is ook de reden niet. De natuurlijke en billijke reden is dat hij, bij de hedendaagsche losschroevigheid eener ministeriële positie, geene betrekking kan vaarwel zeggen, zonder tegen elk voorval zich een eerlijk t'huiskomen te verzekeren.

De heer *van Bosse* gaf, dunkt ons, veel bewijs van vertrouwen, door eene plaats in den Staatsraad voor eene *vastigheid* te houden! — Men zegt, dat hij knap, werkzaam en eerlijk is. Wij zouden ons hartelijk verheugen indien zoodanig man aan onze financien mogt zijn te beurt gevallen. Maar wij behoeven tevens, dat hij is een man van stevig karakter en van onbekrompen vooruitgang. Wij hopen alles goeds van den heer *van Bosse;* mogt hij het *toonen.*

Wij hebben *doenders* noodig; van de *raisonneurs* hebben wij reeds lang genoeg.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, den 7 Junij.

Gisteren morgen ten 10 ure is de raad van ministers vergaderd geweest, en hebben hunne exc. zich naar de vergaderzaal van den raad van state begeven, alwaar de leden van dat collegie waren bijeengekomen. Ten ruim half elf ure heeft ook Z. M. de Koning zich derwaarts begeven, en alstoen de vergadering van den raad van state, die door den raad van ministers werd bijgewoond, gepresideerd. Deze bijeenkomst heeft betrekking gehad tot de voorstellen tot wijziging der Grondwet, die laatstelijk bij den raad waren aanhangig gemaakt. Ten twaalf ure keerde de Koning naar Hoogstdeszelfs paleis terug. Na afloop der vergadering van den raad van state, is de raad van ministers andermaal bijeengekomen.

— Heden morgen ten half 10 ure is de raad van ministers vergaderd. Ten half elf ure heeft de raad van state eene zitting gehouden, die gepresideerd werd door Z. M. den Koning. De heer *Luzac* heeft heden de werkzaamheden aan zijn departement hervat en de vergadering van den raad van ministers bijgewoond.

— De zitting van den raad van state van heden, waaraan de ministers, en daar onder ook de heer *Luzac*, deel namen, en waarvan het voorzitterschap door den Koning werd vervuld, is aangevangen ten tien en een half uur. Z. M. heeft ten ruim vier ure de vergaderzaal verlaten. Men wil weten, dat het onderwerp van de wijziging der Grondwet zou zijn afgehandeld.

— Onze verdienstelijke medailleur *J. P. Schouberg*, eerste stempelsnijder bij 's Rijks munt te Utrecht, heeft, bij gelegenheid der oprigting van het Standbeeld van Prins *Willem den Eerste*, door het Nederlandsche volk, eenen fraaijen gedenkpenning vervaardigd, die met de schoonste buitenlandsche kunstvoortbrengselen van die soort kan wedijveren.

De voorzijde stelt het Standbeeld voor, zoo als het door den vermaarden beeldhouwer *Royer* vervaardigd is, met het omschrift:

Opgerigt te 's Gravenhage.

Op de keerzijde leest men binnen eenen sierlijken rand de woorden, die op het voetstuk van het standbeeld gebeiteld staan: *Aan Willem den Eerste, Prins van Oranje, Vader des Vaderlands, Het dankbare Volk.* MDCCCXLVIII.

— De tijdelijke minister van finantiën, de heer *van Bosse*, heeft kennis gegeven, dat door hem elken donderdag, des middags ten twaalf ure, aan het locaal van het departement van finantiën zullen worden ontvangen degenen, welke hem over zaken, het gezegde departement betreffende, wenschen te spreken.

— Men leest in de *Leijdsche Courant*:

Van wege de stedelijke regering is ons de plaatsing verzocht van het onderstaande stuk:

«Bij de algemeene bekendheid van het voorgevallene op het Huiszittenhuis l. Zaturdag, achten wij het overbodig een berigt te geven van iets, waarvan niemand de wenschelijkheid zal ontkennen, dat het niet mogt zijn voorgevallen.

Het is bekend, dat sedert eenigen tijd geschillen gerezen waren tusschen de stedelijke regering en de regenten der Huiszitten- en Diaconie-Armen, welke schenen te zullen eindigen bij het nederleggen der betrekking door de laatsten. Eene tusschenkomst op den 31 December des vorigen jaars, even ontijdig als ongevergd, van de zijde des kerkeraads der Nederduitsche Hervormde gemeente, welke gegrond was op een beweerd regt van eigendom op het Huiszittenhuis, deed een provisioneel bestuur geboren worden, ten einde inmiddels de gronden van regt te overwegen. Eene onderhandeling, welke van de zijde des kerkeraads zich bepaalde tot den blooten eisch, zonder opgave van regtsgronden, maar van de zijde der regering, onder blootlegging van haar gevoelen, herhaaldelijk de uitnoodiging behelsde tot eene ronde en regtschapene openbaring der gronden van beweerd, maar ongestaafd eigendomsregt, bleef vruchteloos, ook nadat eene vernieuwde poging tot minnelijk vergelijk beproefd was, door de toezending van een ontworpen nieuw reglement van bestuur voor het Huiszittenhuis, hetwelk, behalve de noodige waarborgen voor een zorvuldig beheer, milde bepalingen bevatte voor den kerkeraad. De stelselmatige onwil des kerkeraads, die aan het stedelijk bestuur het sints onheugelijke jaren, immers van vóór de tijden der Hervorming, uitgeoefend regt van opperbestuur ontzeide, maar slechts het regt van opperroezigt van burgemeester en wethouders over alle publieke gesubsidiëerde gestichten, en dat nog slechts voorwaardelijk, scheen te erkennen, drong de regering tot het besluit, om het bestuur van het Huiszittenhuis te regelen op den voet en de wijze, zoo als hetzelve vóór den 31 December jl. bestond, en volgens het genoemde reglement; burgemeester en wethouders met de uitvoering belastende. Deze uitvoering werd verhaast door eene even onheusche als onregelmatige behandeling jegens de raadsleden, die zich sedert 1 Januarij 1848 met de armenzorg hadden belast en daartoe door den raad waren benoemd, doch thans daarvan ongevraagd door de Diakenen werden ontheven.

Nadat burgemeester en wethouders, tot de uitvoering besloten hebbende, de diakenen en nieuw benoemde regenten hadden uitgenoodigd tot de installatie van het collegie, zich aan het Huiszittenhuis op den 3 Junij jl., ten half zes ure 's namiddags, te laten vinden, begaven zij zich ten vijf ure daarheen, doch werd hun door vier diakenen de toegang tot de vergaderkamer van het Collegie ontzegd. Na in de nabijgelegene kamer van een ander collegie de komst der nieuw benoemde regenten te hebben afgewacht, voor wie de toegang reeds door tusschenkomst der beambten van policie moest verkregen worden, begaven burgemeester en wethouders zich naar de gewone vergaderkamer der regenten van het Huiszittenhuis, waarvan echter de deur van binnen gesloten was, welke, na eene herhaalde aankloppîng, om binnen gelaten te worden, ongemerkt geopend werd.

Deze kamer binnengetreden zijnde, troffen burgemeester en wethouders aldaar wandelende aan, behalve de *acht* diakenen, *drie* predikanten en *vijf* ouderlingen der Nederduitsche Hervormde Gemeenten. — Burgemeester en wethouders gaven te kennen, dat zij aldaar gekomen waren om gevolg te geven aan den hun door den stedelijken raad opgedragen last, om, zoo als zulks bij vroegere gelegenheden had plaats gehad, het personeel van diakenen en nieuwe stedelijke regenten te installeren en het nieuwe Reglement in werking te brengen, en verzochten predikanten en ouderlingen de kamer te verlaten, en onder veelvuldige redenen, waarbij de aanwezigen tegen de handeling van burgemeester en wethouders protesteerden, verklaarden zij bepaald te zijn leden van den kerkeraad, die de kamer niet zonden verlaten en niet dan voor geweld zouden wijken. Na het verzoek om de kamer te verlaten, drie malen te hebben herhaald, is den heer directeur van politie de last opgedragen de predikanten en ouderlingen te verwijderen, hetgeen, na eene tot drie malen toe herhaalde beleefde uitnoodiging van zijne zijde, niet dan met groote moeite is kunnen geschieden. Hierop tot de installatie overgegaan zijnde, hebben de overgeblevene diakenen geweigerd zich aan het nieuwe reglement te onderwerpen; waarop zij op interpellatie der politie de kamer hebben verlaten, terwijl de nieuw benoemde regenten hebben zitting genomen en zich voorloopig met de zorg voor de armen der Nederduitsche Hervormde gemeente in *alle* de kwartieren der stad hebben belast.

Eene commissie uit den stedelijken raad bestaande uit de HH. *Luzac*, *Thorbecke* en *Olivier*, houdt zich intusschen bezig met de uitgave eener zoo veel mogelijk volledige geschiedenis van al hetgeen tot de zaak van het Huiszittenhuis betrekking heeft, waarbij de *geheele* briefwisseling zal worden openbaar gemaakt, en waardoor, naar men vertrouwt, aan ieder onpartijdige en onbevooroordeelde de overtuiging zal worden verschaft, dat een groot verschil bestaat tusschen huiszittenhuisgoed en diaconiegoederen; dat de stedelijke overheid sedert meer dan twee eeuwen het huiszittenhuis heeft bestuurd en doen beheeren, zonder dat de kerkelijke overheid zich aan dat gesticht heeft laten gelegen liggen, en dat de tegenwoordigheid en het verzet van *voorgangers* des volks in een publiek gebouw en tegen het openbaar gezag, ook zelfs wanneer regten mogten zijn miskend, hetgeen niet heeft plaats gehad, nimmer kon worden verwacht in eene stad, waarvan de regering *steeds* de armenzorg met de meeste mildheid heeft vervuld, in een land, waarin eerbied voor orde en wet alom heerscht, en onder de regering van een koning, die regtvaardigheid lief heeft en ook zijnen krachtigen steun vinden moet in de handhaving van het wettig gezag.»

— Wij vernemen, dat den 6 Junij, huis aan huis, te Leiden het volgende stuk is rondgebragt:

Aan de leden der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leiden.

Geliefde broeders en zusters!

Wat er voorleden zaturdag avond hier ter stede gebeurd is, hebt gij zeker bij geruchte vernomen of mogelijk zelfs gezien. Drie van uwe predikanten, twee hoogleeraren, drie andere ouderlingen en acht diakenen zijn op gewelddadige wijze door de politie het Huiszittenhuis uitgezet.

Die daad is in tegenwoordigheid van den burgemeester en de wethouders, — zij is op hun bevel gepleegd.

Vele ingezetenen dezer stad, honderden, die zich voor het genoemde gebouw verzamelden, hebben het schandaal aanschouwdt. Gij, die er getuigen van waart, het gebeurde heeft u met verontwaardiging vervuld. Maar gij hebt naar den raad en de beden der beleedigden en mishandelden gehoord. Zij vermaanden u tot bedaardheid en rust; en gij hebt u voor alle eigendunkelijke daden gewacht. Gij hebt wél gedaan! Onrust en woeling, die verzet tegen de bestaande overheid ten doel of ten gevolge hebben, zijn misdadig. Daartegen moet gij altijd en vooral in dezen tijd blijven waken!

Zijt gij diep verontwaardigd? Gij hebt er grootelijks reden toe! Maar regt te verschaffen, of vergelding te doen, — dat moogt gij niet. Dat moet gij aan den regter overlaten. Wij leven, Gode zij dank! onder de regering van een' Koning, die regtvaardigheid lief heeft, die zoodanig bedrijf hoogelijk afkeurt, in een land, waarin het regt gehandhaafd, en willekeur en geweldenarij te schande gemaakt en gestraft worden.

Men vraagt elkander in de gemeente: »Waarom hebben toch burgemeester en wethouders zóó gehandeld?» Natuurlijk! Als leeraren der godsdienst, die hoog in de schatting der gemeente staan aangeschreven, als hoogleeraren, daar ons vaderland roem op draagt, als ouderlingen, die de achting en het vertrouwen der gemeente bezitten, als armverzorgers, die zich met voorbeeldigen ijver en trouw de belangen der armen aantrokken, die zich daarvoor ongeloofelijke moeite getroosteden, en dikwerf uit eigene middelen aan de armen gaven uitdeelden, wanneer fondsen daartoe niet toereikende waren; als zulke mannen, op zoo verregaande wijze, mishandeld worden, — hoe zou dan die vraag kunnen achter blijven?

Wij achten het goed en noodig er bij voorraad en reeds hier eenig antwoord op te geven. Het was, omdat de vertegenwoordigers der gemeente voor de bezittingen ten behoeve der armen pal stonden, en dezen niet aan de willekeur van anderen wilden prijs geven; omdat zij de regten der gemeente en kerk met bescheidenheid, doch met ernst verdedigen.

Gemeente! Uwe diakenen hebben met voorbeeldige getrouwheid de belangen uwer armen behartigd. Zij hebben, ofschoon dikwerf met ondank beloond, zich de moeijelijkste verpligtingen en werkzaamheden, ten koste van de rust huns levens, getroost en op eene uitstekende wijze vervuld. Zij hebben aanspraak op groote erkentelijkheid. Deze getuigenis werd dikwerf door de leden van den raad, die, van 1°. Januarij l. l. tot heden voor acht dagen, deze administratie met hen provisioneel gevoerd hebben, zelven gegeven. Wie in de verklaring van den raad, 2 Januarij 1847, aan de armverzorgers uitgereikt, de volgende woorden las: «dat de Raad, wel verre van eenige verdenking jegens hen te koesteren, hun volgaarne de getuigenis geeft, dat, uit de rekeningen en verantwoording, jaarlijks door hen aan het Stedelijk Bestuur gedaan, hun ijver voor het welzijn der armen en de deugdelijkheid hunner administratie steeds ten duidelijkste zijn gebleken»: voorwaar bij zou het wel onmogelijk genoemd hebben, dat aan uwe diakenen zoo zeldzame ijver en zoo voorbeeldige trouw ooit door burgemeester en wethouders op zoodanige wijs zou worden vergolden.

De commissie, die den breeden kerkenraad vertegenwoordigt, was voorleden Zaturdag avond op het Huiszittenhuis, om hun ter zijde te staan in het verdedigen van de regten der gemeente. De bezittingen, waaruit huiszitten- en diakonie-armen bedeeld en onderhouden worden, mogen naar het oordeel van den kerkeraad niet langer staan onder het uitsluitend en oppermagtig beheer der stedelijke regering. Zij behooren als eigendom der Hervormde Gemeente door die gemeente bestuurd te worden. De Kerkeraad verlangt dat bestuur op den welgeordenden en wettigen voet geregeld te zien. De regering wil dat niet. Zij verlangt *opperbestuur*. Eindelijk hebben burgemeester en wethouders gemeend hun toevlugt tot geweld tegen uwe vertegenwoordigers te moeten nemen.

Het geweld is gepleegd, maar niet zonder protest van den breeden kerkeraad daartegen! Een allerergelijkst tooneel heeft plaats gegrepen. Daarover zal de regter uitspraak doen.

Ziedaar gemeente! u de zaak voorloopig bekend gemaakt.

Blijf rustig de uitspraak van het regt verbeiden. Zie op de houding en het gedrag van uwe diep beleedigde leeraren, want zij allen zijn in hunne hooggeschatte ambtgenooten gesmaad. Zie op de houding van den kerkeraad. Wij allen zullen u een voorbeeld geven den christen waardig. Hoor in deze dagen vooral de vermaning dergenen, die u het woord van God verkondigen. Zij blijven u orde en onderdanigheid aan de magten, die over ons gesteld zijn, prediken.

De herstelling van den smaad, hun en den kerkenraad, en daarmede der gemeente en de hervormde kerk in Nederland, aangedaan, blijven wij met vertrouwen van het regt verwachten.

God regeert en daar wordt regt gedaan in Nederland.

Broeders en zusters! weest gode en zijner genade in Christus bevolen!

Leiden,
5 Junij 1848.

De kerkeraad der nederduitsche hervormde gemeente te Leiden.
Namens denzelven:
F. H. G. VAN ITERSON, *Praeses*.
CHR. KRABBE, *Scriba*.

Er blijkt dus uit dit stuk, dat de *Kerkeraad* hier *nieuwigheid* heeft gezocht; hij toch was van oordeel, dat het voorwerp des geschils «*niet langer* onder het uitsluitend en oppermagtig beheer der stedelijke regering staan mogt,» waaronder het sedert eeuwen gestaan heeft. Maar in plaats van die *verandering* te zoeken behoorlijk, bescheiden, in regten des noods, zendt de Kerkeraad eene *commissie* om de regenten, «ter zijde te staan» tegen het stedelijk bestuur, tegen de oude bezitters! Die commissie laat het zoo ver komen, dat er tot geweld moet worden toevlugt genomen;» doet zich dan als martelares voor aan de zaamgeloopen menigte, smeekt *die* menigte rustig te blijven, die geen gedachte zeker had zich tegen het burgerlijk gezag te verzetten; en zendt een brief rond, als om tot rust te vermanen, dien wij niet bestempelen willen met den naam, dien hij verdient. Die brief, die de kroon zet op het werk, doet ons leed. Want hij werpt een vlek, daar de geheele protestantsche geestelijkheid in deelen zal, hoe onschuldig zij ook aan die daad van enkelen zij, hoezeer de groote meerderheid hem met hooge afkeuring zal bejegenen. Die brief alleen is genoegzaam ten oordeele.

Wij zien met genoegen, dat de *geheele* toedragt van zaken in het licht zal komen. Dat zal zeker *spoedig* zijn; want vooral in dezen mag inlichting zich niet doen wachten.

Wij willen alleen op dit oogenblik dit opmerken: 1°. dat *mishandeling* eene daad is, met straffe bedreigd bij de strafwet; en daarbij even zeer verboden is, iemand eene strafbare daad te imputeren bij gedrukt en verspreid geschrift; dat hier niet van een particulier, maar van den magistraat gezegd wordt *op eene verregaande wijze mishandeld te hebben!* — Zoo iets kan niet worden gedoogd.

2°. dat het noodzakelijk is, dat de justitie streng onderzoek doe. Hebben burgemeester en wethouders onregt gedaan, onbevoegdelijk geweld gebruikt, dat zij worden verwijderd, gestraft, openlijk hun gedrag ten toon gesteld; — maar zijn zij in hun regt, dat dan het civiel gezag worde gehandhaafd; dan komt geen ontzien te pas van iemand, van wat stand hij zij; dan moet het burgerlijk gezag niet onderdoen voor geestelijken overmoed.

Is er onregtmatig verzet gepleegd tegen de politie, dat dan de rebellie worde vervolgd; is het regtmatig geweest, dat de beleedigden alle genoegdoening erlangen.

De taak ligt nu ter afwerking aan de justitie. Wij zullen zien, dat zij zonder aanzien des persoons *durft* handelen; dat het waarachtig is, dat er «wordt regt gedaan in Nederland!» Na het éclat, dat aan deze zaak gegeven is, kan zij niet stilzitten.

Buitenlandsche berigten.

Duitschland. — Het Duitsche parlement heeft besloten, dadelijk eene commissie van 15 leden door de afdeelingen te doen benoemen, welke een ontwerp zal voordragen voor de instelling van *eene centrale uitvoerende magt* voor het gezamenlijke Duitschland.

Oostenrijk. — Berigten uit Weenen, van den 1 Junij, melden dat de naamdag des keizers in alle kerken plegtig gevierd is. Het akademisch legioen woonde de dienst bij. Men ziet uit die bijzonderheid, dat de rigting der gemoederen monarchaal blijft, ofschoon men op de vervulling der jongste toezeggingen staat.

Pruissen. — Het heeft Z. M. behaagd, aan het ministerie den volgenden brief van Z. K. H. den Prins *van Pruissen* mede te deelen, en tot openbaarmaking daarvan te magtigen:

«Uwe Majesteit geef ik onderdaniglijk te kennen, dat ik, ingevolge het ontvangen bevel, Londen heb verlaten en het vaste land weder betreden heb. Ik houde dit oogenblik voor het welgepaste, om mijne Uwer Majesteits reeds bekende gevoelens, waarmede ik te huiswaarts keere, nogmaals openlijk te belijden. Ik koester de hoop, dat de vrije instellingen, tot welker hechtere grondlegging Uwe Maj. thans de vertegenwoordigers des volks hebt zamengeroepen, onder Gods genadiglijken bijstand, zich tot heil van Pruissen meer en meer zullen ontwikkelen. Ik zal aan deze ontwikkeling met vertrouwen en opregtelijk al mijne krachten wijden, en zie het oogenblik te gemoet, waarop ik de Staatsregeling, welke Uwe Maj. met Haar volk, na gemoedelijke overweging, voornemens is tot stand te brengen, op zoodanige wijs zal kunnen erkennen, als de Staatsregeling voor den troonopvolger zal vaststellen.

BRUSSEL, *den* 30 *Mei* 1848.

(*get.*) PRINS VAN PRUISSEN.»

Hannover. — De tweede kamer in Hannover heeft den 26 Mei het voorstel van den heer *Hantelmann*, tot onvoorwaardelijke gelijkstelling van alle godsdienstige gezindten, goedgekeurd, niettegenstaande al de drie tegenwoordig zijnde ministers zich daartegen verklaarden.

Zwitserland. — Het voorstel aan den Zwitserschen landdag, door den Geneefschen vertegenwoordiger, onderworpen, om de Zwitsersche troepen uit de Napelsche dienst terug te roepen, met verbreking van de bestaande overeenkomsten deswege, is verworpen. Daarentegen is een voorstel van Thurgau, tot het instellen van een onderzoek naar het gebeurde, met eene meerderheid van 15 stemmen aangenomen.

In de zitting van den 31 Mei, heeft de landdag een voorstel verworpen, om de geestelijken tot het uitoefenen van staatkundige regten toe te laten.

— De heer *Ochsenbein* heeft, bij nederlegging van de presidale waardigheid, den 31 mei eene aanspraak gehouden, waarna hij zijne betrekking aan den heer *Funk* heeft overgedragen. De nieuwe president is mede tegen alle buitenlandsche bemoeijing gestemd.

Italië. — Eindelijk heeft men eenigzins zekere berigten uit Lombardije. Koning *Karel-Albert* heeft te Goïto eene volkomen overwinning op de Oostenrijkers behaald. De fransche bladen melden, dat 15,000 Piemontezen ruim 20,000 Oostenrijkers bij die gelegenheid geslagen hebben. Men verhaalt dat, op het einde van den dag, de tijding is ontvangen, dat Peschiera in handen der Italianen is gevallen.

Frankrijk. — De stemming, waarbij het verlof tot de vervolging tegen den heer *L. Blanc* is geweigerd, heeft die zaak voor de nationale vergadering nog niet ten einde gebragt. Den 5 heeft eene nog vinniger beraadslaging dan den vorigen dag, tusschen de heeren *Portalis*, *Landrin*, *Favre* en *Crémieux* plaats gehad over de zonderlinge rol, welke eerst het uitvoerend bewind en toen de minister van justitie daarin heeft gespeeld. De vergadering heeft de aanvallen van de heeren *Favre*, *Portalis* en *Landrin* zoo krachtig toegestemd, dat de heer CRÉMIEUX *zich verpligt heeft geacht zijn ontslag als minister van justitie*, en men zegt zelfs als *vertegenwoordiger*, te nemen. Het uitvoerend bewind schijnt mede niet lang de tegen hetzelve gerigte aanvallen te zullen overleven.

De gelegenheid bood zich overigens voor de vergadering aan, om duidelijk van hare gevoelens te laten blijken. Haar bureau moest vernieuwd worden, en de heer *Portalis*, wiens ontslag als procureur-generaal door het ministerie was aangenomen, werd tot *vice-president benoemd*.

Hij zou zelfs tot president zijn verkoren, indien de heer *Sénard* daartoe niet meer regt had gehad; deze verving nu den heer *Buchez*, wiens handelingen veel zwakheid schijnen verraden te hebben. De heer *Lacrosse*, mede in den geest van *Portalis*, werd ook tot vice-president benoemd, hetgeen eene nieuwe nederlaag voor het bewind is.

De verkiezingen zijn den 6 zonder groote belangstelling der burgers voortgezet; men houdt de benoeming van den heer *Thiers* te Parijs en te Rouaan voor zeker.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.